

AE-105

April-2019

B.Ed., Sem.-II

B-105 : Social Science
(Pedagogy of School Subject)
(New)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (a) નીચેનાં કોઈ એક પ્રશ્ન સમૂહનો જવાબ આપો :

(1) સામાજિક વિજ્ઞાનનાં શિક્ષણમાં શૈક્ષણિક સાધનોનું મહત્ત્વ જણાવી તેનો ઉપયોગ કરતી વખતે કઈ કઈ બાબતો ધ્યાનમાં રાખશો ? 7

(2) નકશાના પ્રકાર જણાવી સામાજિક વિજ્ઞાનનાં શિક્ષણકાર્યમાં નકશાનું મહત્ત્વ જણાવો. 7

અથવા

(1) સમયરેખા એટલે શું ? વર્ગખંડમાં સમયરેખાનો ઉપયોગ જણાવો.

(2) સામાજિક વિજ્ઞાનનાં શિક્ષણમાં પૃથ્વીનાં ગોળાનું મહત્ત્વ જણાવી, સામાજિક વિજ્ઞાનનાં શિક્ષક તરફ પૃથ્વીના ગોળાની અરીઠી કરતી વખતે કઈ કઈ બાબતો ધ્યાનમાં રાખશો ?

(b) નીચેનાં પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ ચાર પ્રશ્નોનાં ઉત્તર આપો : 4

(1) વર્ગખંડમાં ટેલિવિઝનનાં બે ઉપયોગ જણાવો.

(2) સામાજિક વિજ્ઞાનનાં શિક્ષણમાં ઉપયોગી બે સામાયિકોના નામ જણાવો.

(3) સામાજિક વિજ્ઞાનનાં શિક્ષણમાં ઉપયોગી બે સંદર્ભ ગ્રંથોના નામ જણાવો.

(4) સામાજિક વિજ્ઞાનનાં શિક્ષણમાં વર્તમાનપત્રોનાં બે ઉપયોગ જણાવો.

(5) સામાજિક વિજ્ઞાનનાં શિક્ષણમાં નમૂનાઓનાં ઉપયોગનાં બે મુદ્દા જણાવો.

(6) સામાજિક વિજ્ઞાનના શિક્ષણમાં સિક્કાઓનું મહત્ત્વ ટૂંકમાં જણાવો.

2. (a) નીચેનાં કોઈ એક પ્રશ્ન સમૂહનો જવાબ આપો :

(1) સામાજિક વિજ્ઞાનનાં શિક્ષણમાં પ્રવાસ પદ્ધતિનાં ફાયદા અને મર્યાદાઓની ચર્ચા કરો. 7

(2) કથન પદ્ધતિ એટલે શું ? સામાજિક વિજ્ઞાનનાં શિક્ષણમાં કથન પદ્ધતિનાં ફાયદા અને મર્યાદાઓની ચર્ચા કરો. 7

અથવા

(1) આધાર પદ્ધતિ એટલે શું ? આધાર પદ્ધતિનાં ફાયદા અને મર્યાદાઓ જણાવો.

(2) એક શિક્ષક તરફ તમે પ્રોજેક્ટ પદ્ધતિનો સામાજિક વિજ્ઞાનનાં શિક્ષણમાં વિનિયોગ કઈ રીતે કરશો ?

(b) નીચેનાં પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોનાં ઉત્તર આપો :

૨(1) પ્રોજેક્ટ પદ્ધતિ એટલે શું ?

(2) આધાર પદ્ધતિનાં અસરકારક વિનિયોગ માટે શિક્ષકે કઈ સાવચેતી રાખવી જોઈએ ? કોઈપણ બે મુદ્દા જણાવો.

(3) પ્રોજેક્ટ પદ્ધતિનાં બે ફાયદા જણાવો.

૫૪(4) કથન પદ્ધતિનાં અસરકારક ઉપયોગના બે મુદ્દા જણાવો.

(5) પ્રવાસ પદ્ધતિ એટલે શું ?

3. (a) નીચેનાં કોઈ એક પ્રશ્ન સમૂહનો જવાબ આપો :

૫૫(1) એક શિક્ષક તરફે તમે સહકારી પદ્ધતિનો સામાજિક વિજ્ઞાનનાં શિક્ષણમાં અસરકારક વિનિયોગ કઈ રીતે કરશો ?

(2) સામાજિક વિજ્ઞાનનાં શિક્ષણમાં આગમન - નિગમન પદ્ધતિનાં ફાયદા અને મર્યાદાઓ જણાવો.

અથવા

(1) જૂથચર્ચા પદ્ધતિ એટલે શું ? તેનાં ફાયદા જણાવો.

૫૬(2) કુદરતી પ્રદેશ પદ્ધતિ વિશે જણાવી તેનાં ફાયદા જણાવો.

(b) નીચેનાં પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ ચાર પ્રશ્નોનાં ઉત્તર આપો :

૧(1) સહકારી અધ્યયન પદ્ધતિ એટલે શું ?

(2) કુદરતી પ્રદેશ પદ્ધતિની કોઈપણ બે મર્યાદાઓ જણાવો.

૩(3) સહકારી પદ્ધતિની બે મર્યાદાઓ જણાવો.

(4) આગમન-નિગમન પદ્ધતિ એટલે શું ?

૫૭(5) જૂથ ચર્ચા પદ્ધતિની કોઈપણ બે મર્યાદાઓ જણાવો.

(6) સહકારી અધ્યયન પદ્ધતિનાં બે ફાયદા જણાવો.

4. (a) નીચેનાં કોઈ એક પ્રશ્ન સમૂહનો જવાબ આપો :

૧(1) લોકશાહીમાં લોકમતનું મહત્ત્વ જણાવી લોકમતનાં માધ્યમોની ચર્ચા કરો.

(2) ભારતમાં વન્ય જીવોનાં સંરક્ષણ માટે કયા ઉપાયો હાથ ધરમાં આવ્યા છે ?

અથવા

૩(1) ઉદ્યોગોનું મહત્ત્વ જણાવી, ભારતનાં સુતરાઉ કાપડ ઉદ્યોગ વિશે જણાવો.

(2) ભાવનિયંત્રણ શા માટે જરૂરી બન્યું છે ?

(b) નીચેનાં પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોનાં ઉત્તર આપો :

૧(1) કાન્હા રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાન કયા રાજ્યમાં છે ?

(2) મધ્યસત્ર ચંટૂણી કોને કહે છે ?

૩(3) કર્ણાટકમાં કયો રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાન આવેલો છે ?

(4) ગ્રાહકનાં શોષણ માટેનાં જવાબદાર પરિબલો કયાં કયાં છે ?

(5) "ISI" નું પૂરું નામ શું છે ?

Seat No. : _____

AE-105

April-2019

B.Ed., Sem.-II

**B-105 : Social Science
(Pedagogy of School Subject)
(New)**

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) Answer any one group of the questions :

- (1) Mention the importance of teaching aids in the teaching of Social Science, which things will you keep in your mind when its use. 7
- (2) State the types of maps and mention the importance of map in social science teaching. 7

OR

- (1) What is timeline ? State the use of timeline in the classroom.
- (2) Mention the importance of globe in the teaching of social science, as a social science teacher which things will you keep in mind when buying a globe.

(B) Answer any four questions :

- (1) State the two uses of television in the classroom. 4
- (2) State any two names of magazines useful in the teaching of social science.
- (3) State any two names of reference books useful in the teaching of social science.
- (4) State any two uses of newspapers in the teaching of social science.
- (5) State any two uses of models in the teaching of social science.
- (6) State in short the importance of coins in the teaching of social science.

2. (A) Answer any one group of the questions :

- (1) Discuss the merits and demerits of four method in the teaching of social science. 7
- 2 (2) What is lecture method ? Discuss the merits and demerits of lecture method in the teaching of social science. 7

OR

- (1) What is source method ? Mention the merits and demerits of source method.
- (2) As a teacher how will you use project method in social science teaching.

(B) Answer any three questions :

- 2(1) What is project method ?
- (2) Which precautions will you take while using sources method. State any two points.
- (3) State two merits of project method.
- 4(4) State two points of effective use of lecture method.
- (5) What is tour method ?

3. (A) Answer any one group of the questions :

- M(1) As a teacher how will you effectively use co-operative learning method in social science teaching.
- (2) Mention the merits and demerits of inductive-deductive method in the teaching of social science.

OR

- (1) What is group discussion method mention its merits.
- 2(2) State about natural region method, mention its merits.

(B) Answer any four questions :

- 1(1) What is Co-operative learning method ?
- (2) State any two demerits of the natural region method.
- 2(3) State the two demerits of co-operative learning method.
- (4) What is inductive - deductive method ?
- 2(5) State any two demerits of group discussion method.
- (6) State the two merits of Co-operative learning method.

4. (A) Answer any one group of the questions :

- 1(1) Mention the importance of public opinion in democracy, discuss the role of media in formulating public opinion.
- (2) Which remedies have been taken for the conservation of wildlife in India ?

OR

- 3(1) State the importance of industries, mention about the cotton textile industry of India.
- (2) Why the price control has become necessary ?

(B) Answer any three questions :

- 1(1) In which state is the Kanha National Park located ?
- (2) What is mid-term election ?
- 2(3) Which national park is located in Karnataka ?
- (4) Name the factors responsible for the exploitation of the consumers.
- (5) What is the full form of ISI ?